

Bokanmälan
Bokanmeldelse

Björn Salomonsson
Stockholm

Tryggare kan flera vara – Samtal med små barn och deras föräldrar

Björn Salomonsson är privatpraktiserande psykoanalytiker samt konsultläkare vid en privat barnvårdscentral i Stockholm. Han är också knuten till Enheten för Barn- och Ungdomspsykiatri respektive Reproduktiv Hälsa vid Karolinska Institutet, där han drivit ett forskningsprojekt. I sin forskning utvärderade Björn Salomonsson mor-spädbarnspsykoanalytisk behandling (MIP: "Mother-Infant Psychoanalytic treatment"), en behandling där psykoanalytikern "inte bara talar med modern om babyen, utan också talar *till* babyen".

I *Tryggare kan flera vara* beskriver Salomonsson sitt arbete som konsultläkare på barnvårdscentral (BVC), där han med sin grund i psykoanalytisk teori och spädbarnsforskning arbetat med föräldrar och barn samt med handledning till sjuksköterskor. Den vänder sig till såväl föräldrar som till de som i sitt arbete kommer i kontakt med barn och föräldrar och ställer frågan: Hur kan man göra så att "Tryggare kan flera vara?"

Boken är en lättläst volym, omfattande 14 kapitel, en informativ ordlista samt litteraturförteckning, totalt 271 sidor. I boken varvar Salomonsson på ett pedagogiskt och levande sätt teoretiska begrepp och tankegångar med fallbeskrivningar från sin vardag som konsultläkare på BVC. Han beskriver även kortfattat sin forskning.

Kapitel 1–10 behandlar olika frågeställningar som kan vara aktuella för hur relationen mellan

föräldrar och barn utvecklas, rikt illustrerade med fallbeskrivningar integrerade med de teoretiska resonemangen. Varje kapitel avslutas med ett avsnitt: ”BVC-Special” där Salomonsson vänder sig lite mer specifikt till BVC-sköterskor med tankar om grunden till sina beslut och tips om hur den ”vanliga” sjuk-/BVC-vården kan möta oroliga föräldrar. Han väver också in kommentarer och refererar till sin forskning i samband med kapitlets ämne.

Kapitlets rubriker beskriver väl deras innehåll. I det första: ”När blir man mamma? – Om trauma under graviditeten”, beskrivs hur anknytningsutvecklingen mellan barn och föräldrar kan påverkas av föräldrarnas reaktioner i samband med trauma under graviditeten.

Kapitel 2: ”Mammaspöket – Hur generationerna formar varandra”, behandlar hur föräldrarna står inför en förändring i relationen till varandra, från två till tre. Det tar också upp förändringen till att, i likhet med sina föräldrar, bli ”vuxen med ansvar för den kommande generationen”, samtidigt som man fortfarande bär sin egen barndom inom sig.

I kapitel 3: ”En sårig bröstvärta: akt I – Om mamma-baby-kommunikation”, beskriver Salomonsson kommunikationen mellan mor och barn och tankarna bakom hans beslut att även rikta sig till babyn. Till både barn och förälder, verbalt och ickeverbalt.

I kapitel 4: ”Mellanakt – Om förlossningsdepression”, beskrivs fyra korta fall som remitterats till konsultläkaren med frågeställning om förlossningsdepression. Utifrån dessa refereras till aktuell forskning och frågeformuläret EPDS (Edinburgh Postnatal Depression Scale), ett ofta använt frågeformulär, diskuteras.

Kapitel 5: ”En sårig bröstvärta: akt II – Onda cirklar vrider rätt”, är en fin liten berättelse där Salomonsson utifrån arbetet med fallet i kapitel 3 visar hur psykoanalytiskt arbete med ett mor-

barnpar kan se ut i praktiken.

I kapitel 6: ”Nitton år gammal och ung – Att möta unga mammor”, resonerar Salomonsson bl.a. kring sitt forskningsfynd, att ”ängsliga/omogna” mammor visade sig ha svårare att tillgodogöra sig MIP än andra mor-barnpar och i kapitel 7: ”Krock: mellan kulturer eller människor” betonar han vikten av personliga möten och risken med generaliseringar.

Kapitel 8: ”Mamma-depression eller bråkig unge? – Att arbeta med äldre barn”, beskriver ett psykoterapeutiskt arbete med en 2½ årig storebror tillsammans med hans mamma och lillebror, där ett tidigare trauma levat vidare inom familjen.

I kapitel 9: ”Far och son i terapi”, tar Salomonsson upp och diskuterar sin syn på moderns och faders olika förutsättningar och roller i vården av det lilla spädbarnet samt beskriver ett arbete med en far och hans son. Detta kapitel är väl det som är mest problematiskt i boken. Inte för hans beskrivning av könsens olikheter i samband med det traditionella familjelivandet, utan för att han inte nämner att det idag i allt högre grad finns barn som kommer till sina föräldrar på andra sätt. Hur blir det där? Föräldrar med t.ex. adopterade barn, eller till barn i samkönade förhållanden, riskerar därmed att känna sig osynliggjorda i denna annars fina och inklämmande bok. Ett kort litet resonemang kring likheter, olikheter eller kommentar kring svårigheten att utveckla ämnet i denna bok, hade varit på sin plats.

I kapitel 10: ”Normalt att vara onormal – Om ultrakorta terapier”, för Salomonsson fram hur erfarna psykoterapeuter inom den offentliga vården måste få göra självständiga bedömningar och kunna vara flexibla i sitt arbetssätt.

De sista fyra kapitlen har lite annorlunda karaktär. I kapitel 11: ”Från psykoanalyssoffan – Om mamma-oro”, beskriver Salomonsson en kvinna som blir gravid, och sedan mamma, medan hon går

i psykoanalys hos honom. En berättelse som han tänker ”tjänar som ett förstoringsglas för bokens andra fallberättelser”.

Kapitel 12: ”BVC-sjuksköterskor i teamhandledning”, beskriver just detta, och i kapitel 13: ”Om forskningsprojektet ’Spädbansproblem’”, ger han en intressant och kortfattad beskrivning av sitt forskningsprojekt. I det sista kapitlet, nr. 14: ”Bokens viktigaste budskap”, sammanfattar Salomonsson sina slutsatser i punktform.

Mina invändningar till trots är boken, som beskrivs som en ”inspirationsbok”, en levande och mycket läsvärd läsning för alla intresserade, såväl för en allmänhet som för de som i sin profession arbetar med människor på olika sätt. Utgångspunkten är psykoterapeutiskt arbete med små barn och deras föräldrar men kan även fungera som en lättfattlig introduktion kring hur psykoanalytisk/psykodynamisk teori kan omsättas i praktiken.

Susanna Billström

leg. psykolog, leg. psykoterapeut
Stockholm

Referens

Björn Salomonsson
Tryggare kan flera vara. Samtal med små barn och deras föräldrar
Stockholm: Carlssons (2013)
ISBN: 9789173315845
Ant. sid. 271